

DE TUNGUSEN.

De Tungusen zijn een stam van Mandsjoe-Tartaren, die zich over eene groote uitgestrektheid van noordoostelijk Azië van de Jenisei tot de Lena verspreiden. Zij zijn slechts een van de menigvuldige tartaarsche stammen, die deze akelige streken bewonen en bij onderscheidene namen bekend zijn.

Zij zijn van middelbare statuur, tenger en zeer bedrijvig, flink van houding, met kleine oogen en donker haar. Hunne kleeding is nagenoeg dezelfde als die der andere tartaarsche volken, hoofdzakelijk bestaande uit rendiervellen, met het haar naar binnen. Eene warme muts en groote handschoenen, met een bedeksel voor de wangen van wittenvossenvel gemaakt, en een eekhorentjesstaart om den nek, voltooit hun kostuum. Zij wonen in tenten en houden groote kudden van rendieren; een man heeft er soms meer dan duizend.

De woningen der Tungusen zijn verspreid over die woeste, akelige streken van Zuid-Rusland, die aan Chineesch-Tartarije grenzen. Jakoetsk is de hoofdplaats van het gouvernement waarin zij gevonden worden. Het bestaat uit zeven kerken en vierhonderd houten woningen van ééne verdieping, met een bazar rondom welke al de winkels geplaatst zijn. Daar is een monnikenklooster en een hospitaal. Het staat op eene kille vlakte langs den oever van de rivier de Lena, eene der schoonste rivieren der wereld, zijnde $3\frac{1}{2}$ uur gaans breed in den winter en $1\frac{1}{4}$ in den zomer, en eene lengte hebbende van ruim 1000 uren gaans.

De winter duurt in deze akelige streken acht maanden, waarvan gedurende twee de zon geheel voor het oog bedekt is. De zomer duurt er twee maanden, maar is één lange dag, gedurende welken de bewoners de zon altijd aan den horizon zien.

Deze ongelukkige menschen leven in vreeze voor booze geesten, die zij altijd trachten te verzoenen, en daarin bestaat al hunne godsdienst. De Woudgeest maakt hen het meest bevreesd, dien zij gelooven eene onbepaalde magt te bezitten. Voor dezen hangen zij offers aan de takken der boomen; verzen voor de vuist gemaakt en gezongen verzoenen hem; terwijl van hun avondeten de eerste lepel vol altijd in het vuur geworpen wordt om den goeden geest der plaats een zoeten slaap te verzekeren.

T. M. L.

HET ONTSTAAN VAN DE REPUBLIEK DER VERENIGDE STATEN.

De vorming van de eerste kern der Vereenigde Staten heeft grootendeels haar ontstaan te danken aan den godsdienstigen strijd, waarvan Engeland gedurende de 17de eeuw 't tooneel is geweest, een strijd die veroorzaakt werd door eene tweeslachtige geaardheid der engelsche hervorming. Deze hervorming was namelijk uitgegaan van de twee tegenovergestelde punten van het maatschappelijke ligchaam, de kroon en het volk. Deze twee magten hebben ieder haar gezigtspunt en hare wijze van handelen gehad. De kroon wilde de engelsche kerk aan 't pauselijke regtsgebied onttrekken, om haar onder de hare te plaatsen, de rijkdommen van de reguliere geestelijkheid bemagtigen, en slechts zoo veel toegeven als voor de behoefte van het oogenblik noodig was. Het volk, bij monde van zijne geleerdste en vroomste vertegenwoordigers, wilde de hervorming, zoo als zij op 't vasteland was aangenomen, in plaats van de menschelijke heerschappij die van het Woord Gods stelden, en de kerk tot de zuiverheid en eenvoudigheid der apostolische tijden terugbrengen. Deze twee stroomden ontmoetten elkander onder Eduard VI, en uit hunne zamenvloeiing is de anglikaansche kerk ontstaan, die door haren bisschoppelijken, kerkelijken regeringsvorm, hare kerkelijke voorschriften en eenige der plegtigheden bij de godsvereering overeenkomt met de roomsche kerk, en door hare geloofsbelijdenis, de 39 artikelen genaamd, de hervorming vertegenwoordigt.

Als Eduard VI, een jongman met eene oprechte godsvrucht, langer geleefd had, zou waarschijnlijk 't evangelische grondbeginsel diepere wortelen in de anglikaansche kerk geschoten hebben, en door hare godsvereering en inrigting meer tot de hervormde kerken genaderd zijn; maar zijne kortstondige regering had niets duurzaam. Er bleef van zijn werk niets over, dan 't geen hij er niet in had gelegd: het geloof bij zielen die ernstig ingenomen waren met de schoonheid des Evangelies, en die met hun leven hunne gehechtheid aan de waarheid betaalden.

Elisabeth hervatte 't werk haars broeders na de regering van de bloeddorstige Maria; maar zij was te veel gehecht aan de uiterlijke plegtigheden, te naijverig op de onbepaalde magt, om niet de kerkelijke praal en het roomsche grondbeginsel in de anglikaansche kerk te versterken, en hare onwilligheid te toonen aan hen, die eene meer afdoende hervorming verlangden, en die men, bij 't einde harer regering, Puriteinen noemde. Haar opvolger, Jakobus I, volgde haar voorbeeld en vervolgde zulken onder hen, die zich van de gevestigde kerk afscheidden. Deze Christenen vlugten naar Holland; maar daar zij in dat land niet de waarborgen voor de godsvrucht vonden, die zij er zochten, besloten zij naar de Nieuwe Wereld te gaan, en gingen in 1620 de kolonie Plymouth aldaar vestigen. Deze eerste kern vermeerderde weldra door

52

de aankomst van nieuwe puriteinsche uitgewekenen, die door de willekeurige en dweepende maatregelen van Karel I en van zijnen staatsdienaar, den aartsbisschop Laud, verjaagd, zich in grooten getale bij hunne voorgangers kwamen voegen om in de vrijheid en werkzaamheden van dezen te deelen. Aldus vormden zich Massachusetts en Connecticut. Deze twee Staten schonken door gedurig nieuwen aanvoer van kolonisten het aanzien aan Nieuw-Hampshire, aan Maine en aan Vermont. Het zijn deze Staten, van oorsprong voornamelijk puriteinsch, die Nieuw-Engeland uitmaken. Zij beslaan eene zeer kleine plaats op de kaart der groote republiek, maar door de godsdienstige en staatkundige overtuigingen, die hunne inwoners bezielen, door den ijver en de geestkracht die zij in de moeilijke oogenblikken, waarin 't gemeenschappelijk vaderland zich heeft bevonden, ten toon spreidden, hebben zij eenen overwegenden invloed op 't lot der Vereenigde Staten uitgeoefend.

Hoewel Massachusetts beschouwd wordt als de voornaamste steen des gebouws, is het toch niet in de chronologische orde de eerste staat van Noord-Amerika. Toen de pelgrimvaders zich te Plymouth vestigden, bestonden reeds twee volplantingen, die van Virginia, door aan de anglikaansche kerk gehechte uitgewekenen in 1607 gesticht, en die van Nieuw-York, toen Nieuw-Holland geheeten, omdat Hollanders er in 1614 de grondslagen van gelegd hadden en het zelfs gedurende eene halve eeuw in bezit gehad hebben.

Tien andere volplantingen vormden zich allengs, hetzij door groepen uit de voorgaanden gevormd, hetzij door toetreding van nieuwe uitgewekenen gedurende de zeventiende en achttiende eeuwen; zoodat het getal der Staten, die, ten tijde van den vrijheidsoorlog zich van 't moederland scheidden en de Republiek der Vereenigde Staten vormden, dertien bedroeg.

Gedurende 150 jaren beleefden deze volplantingen geene enkele gebeurtenis, die in de geschiedenis van gewigt is en op een volk invloed heeft. Behalve twee of drie oorlogen met de Indianen, die verscheidene wanhopige pogingen deden om de vreemdelingen uit hun land uit te roeijen, hadden de groote kampstrijden enkel op godgeleerd gebied plaats. De godsdienst was voor de volkplanters, vooral voor die van Nieuw-Engeland, de hoofdzaak, en alles wat op dit edele onderwerp betrekking had, vervulde hen met geestdrift; ook moet men om de geschiedenis dezer volplantingen, hunner stichting en hunner eerste ontwikkelingen goed te beschrijven, de bewegingen der godsdienstige gedachte kennen, de kerkelijke stelsels uit de beoefening der Schriften ontstaan en de verwickelingen die de hervorming op 't grondgebied des geloofs heeft doen geboren worden.

W.

GODSDIENSTIGE GEVOELENS EN LAATSTE OOGENBLIKKEN VAN EEN BEROEMD SCHILDER.

In het jaar 1864 werd de beroemde landschapsschilder Alexander Calame aan zijne familie en aan zijne vrienden ontrukkt. Hij was een groot kunstenaar en te gelijker tijd een godsdienstig man; Calame was de eenige steun zijner moeder gebleven, en de verpligting uit deze omstandigheid ontsproten, had hem van zijne eerste jeugd af, zwaren arbeid opgelegd.

Eens verraste Calame zijne moeder, die bitterlijk weende. Zij bekende hem, dat zij tegen de toekomst voor hem en voor haarzelve opzag.

„De loopbaan van schilder is lang en onzeker.“ „Zij zag,“ zegt hij, „het oogenblik, dat de bekrompene omstandigheden, waaraan wij pas waren ontkomen, weder plaats kwamen nemen in onzen kring. Ijver verdubbelen, zonder haar medeweten, nachten met werken doorbrengen, dit was de uitslag van dit tooneel, dat mij al de liefde van deze voortreffelijke moeder jegens mij had getoond.“

„Met welke vreugde, zag zij eenigen tijd daarna de vruchten van mijn onvermoeiden arbeid! Welk geluk toen ik haar 140 francs bragt, als prijs van een schilderstuk te Zürich ten toongesteld en dat de Maatschappij van kunsten te dezer stede koocht! Welke zegeningen, welke dankgebeden hief zij tot God aan voor haar geliefd kind! En hoe kwam haar het leven aangenaam en gemakkelijk voor, niettegenstaande al het dagelijksch lijden! O, voortreffelijke moeder, uwe gebeden zijn hemelwaarts gegaan en zijn nedergefallen op het voorwerp van uwe liefde in verdubbelde zegeningen; uwe gedachtenis, uwe wenschen hebben mij gevolgd en beschermd, zij hebben mij de genade van boven

aangebracht, en hebben mij als met de hand geleid door mijnen levensloop.“

Deze reine, krachtige gevoelens vergezelden Calame in zijne geheele loopbaan, en zijne dankgebeden in voorspoedige tijden waren zoo diep als zijne onderwerping in dagen van beproeving.

Calame in zijne werkplaats, Calame op het ziekbed laten een groot voorbeeld na tot overdenking. Wie kan zonder eene godsdienstige aandoening dit voorval lezen?

„Ik bevond mij bij Calame,“ zegt de heer Gaberel, predikant te Genève, „in de maand Mei 1851. Hij schilderde het stuk van den oogst, en ik vroeg hem, in welke landstreek hij het model van dezen bewonderenswaardigen eik, die dit doek versiert, had gevonden. „De eik en het koren,“ zeide hij, „vindt men bijna overal; maar er is een veld, waaruit ik altijd mijne beste ingevingen put. Ik zoude gelukkig zijn, indien ik dacht dat mijne afbeeldsels van de groote Alpen konden doen herhalen, dat „de hemelen Gods eer vertellen en dat het uitspansel het werk van zijne handen verkondigt.“ Den oogst schilderende, heeft mijne ziel deze woorden van mijn ouden psalm gezongen:

En deze rijkdommen van land en veld
Verheffen met stille en lieflijke akkoorden,
De eer van Hem, die hen in 't aanzijn stelt,
En zijn schatten verspreidt als met sprekende woorden.

„Men heeft mij dikwijls naar het geheim van het leven gevraagd, dat men soms in mijne landschappen herkennen wil. De handelwijze is zeer eenvoudig. De Schepper is levendig voor mijne oogen, en daar zich alles in onze natuur naauw te zamen verbindt, neemt mijn werk deel aan de verheffing van mijne ziel tot den Schepper van iedere schoonheid en iedere waarheid.“

Calame beleed ruime en verdraagzame godsdienstige beginselen, maar standvastige en doordachte; hij behoorde tot die talrijke klasse, die de eer uitmaakt van elke christelijke kerk, lieden, die de vrijheid van geweten verbinden aan een vast geloof, dat lang beproefd was door de moeilijkheden van het zedelijk leven. Dit geloof vertoonde zich vooral in droeve dagen, en Calame was een voorbeeld van onderwerping en moed. Sinds geruimen tijd kwijnde zijne gezondheid, en zijne vrienden konden hunne bezorgdheid niet verbergen. In den herfst van 1863 vertrok hij naar Mentone, hopen de eenige goede uitwerkingen te ondervinden van de bijzondere zachtheid van dat verblijf. Maar hij was doodelijk getroffen, en alle hoop, hem te behouden, ging weldra verloren... Wanneer een mensch tot zijn hoogsten ouderdom de bekoorlijkheid van een grooten naam heeft kunnen genieten, en hij sterft zat van dagen, dan moet hij den dood aannemen met eene waardigheid vol onderwerping. Maar als een man, nog in de kracht van zijne jaren, genietende van de magt van zijnen scheppenden geest, omringd van fortuin en goede vrienden, als deze man op 54jarigen leeftijd, zonder murmureren de opoffering van zulk een bestaan doet, en hij in de gedachte van de christelijke onsterfelijkheid zijne onuitputtelijke vertroosting vindt, dan heeft hij waardiglijk zijnen pligt vervuld.

Calame, door het lijden gebroken, uitgeput door smartvolle angsten, liet eene schoone gedachtenis aan zijne vrienden na, door hun dit laatste afscheid te schrijven.

MENTONE, Maart 1864.

„Sinds mijnen laatsten brief is de hemel zoo voortdurend bedekt geweest; onmogelijk zelfs om in den tuin te gaan. Voortdurend regen, hevige wind, onverwachte koelte, die zonder ophouden in mijne gezondheid de schemeringen van beterschap bedekken en vernielen, die eerder gevoeld dan gevoeld worden. De koorts is teruggekomen, en met haar al de bloedspuwingen, de ondragelijke hoofdpijnen, die mij toch af en toe veroorloven de pen op te vatten; maar ik kan haar niet langer dan vier of vijf minuten in de hand houden. Ik ontvang geene andere bezoeken dan van den leeraar en van den dokter. Om aan deze twee personen gebonden te zijn, de arts der ziel en des lichaams, zijn mijne betrekkingen buiten mijne familie voldoende voor iemand in mijnen toestand. Tenzij God er de hand in leent, bestaat er voor mij geene hoop meer om hersenschimmige plannen van het zijn hier beneden op te vatten, maar wel om de weinige krachten, die mij overblijven te gebruiken tot het zoeken van het ééne noodige, er mijn leven en het eenige voorwerp mijner gedachten van te maken. Ik wilde u echter niet doen gelooven, dat ik mij voor onvoorwaardelijk veroordeeld houd. Neen, ik hoop altijd nog. Niettegenstaande mijn lijden